

การอ่านบทร้อยกรอง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จัดทำโดย

ครูสุรีย์ ทนคง

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

การอ่านออกเสียงร้อยกรอง เป็นการอ่านที่มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลินซาบซึ่งในรสของคำ ประพันธ์ ซึ่งจะต้องอ่านอย่างมีจังหวะ ลีลา และท่วงทำนองตามลักษณะคำประพันธ์แต่ละชนิด

การอ่านบทร้อยกรอง อ่านได้ ๒ แบบ ดังนี้

๑. อ่านออกเสียงธรรมดา เป็นการอ่านออกเสียงพูด ตามปกติเหมือนกับอ่านร้อยแก้ว แต่มีจังหวะวรรคตอน
๒. อ่านเป็นทำนองเสนาะ เป็นการอ่านมีสำเนียงสูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้นเป็นทำนองเหมือนเสียงดนตรี มีการเอื้อนเสียง เน้นสัมผัส ตามจังหวะ ลีลาและท่วงทำนองตามลักษณะบังคับของ บทประพันธ์ให้ชัดเจนและเหมาะสม

หลักเกณฑ์ในการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

๑. ศึกษาลักษณะบังคับของคำประพันธ์ เช่น การแบ่งจังหวะจำนวนคำสัมผัสเสียง วรรณยุกต์ เสียงหนักเบา เป็นต้น
๒. อ่านให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์
๓. อ่านออกเสียง ร ล คำควบกล้ำให้ชัดเจน
๔. อ่านออกเสียงดังให้ผู้ฟังได้ยินทั่วถึง ไม่ดังหรือค่อยจนเกินไป
๕. คำที่รับสัมผัสกันต้องอ่านเน้นเสียงให้ชัดเจน ถ้าเป็นสัมผัสนอกต้องทอดเสียงให้มีจังหวะยาวกว่าธรรมดา
๖. มีศิลปะในการใช้เสียง เอื้อนเสียง และทอดจังหวะให้ช้าจนจบบท

ข้อควรคำนึงในการอ่านบทร้อยกรอง

การอ่านบทร้อยกรอง หรือทำนองเสนาะ ให้ไพเราะและประทับใจผู้ฟังมีข้อควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. ก่อนอ่านทำนองเสนาะควรรักษาสุขภาพให้ดี มีความพร้อมทั้งกายและใจ จะช่วยให้มั่นใจมากขึ้น
๒. ตั้งสติให้มั่นคง ไม่หวั่นไหว ตื่นเต้น ตกใจ หรือประหม่า ควรมีสมาธิก่อนอ่านและขณะกำลังอ่าน เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด
๓. ก่อนอ่านควรตรวจดูบทอ่านอย่างคร่าวๆ และรวดเร็วเพื่อพิจารณาคำยาก หรือการผันวรรณยุกต์ และอื่นๆ
๔. พิจารณาท่อนที่จะอ่าน เพื่อตัดสินใจ เลือกใส่อารมณ์ในบทอ่านให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อความ
๕. หมั่นศึกษาและฝึกฝนการอ่านทำนองเสนาะจากผู้รู้ เกี่ยวกับกลวิธีต่างๆ อยู่เสมอ จึงจะทำให้สามารถอ่านทำนองเสนาะได้อย่างไพเราะ

คุณค่าของการอ่านทานองเสนาะ

๑. ผู้ฟังเห็นความงามของบทร้อยกรองที่อ่าน
๒. ผู้ฟังได้รับความไพเราะและเกิดความซาบซึ้ง
๓. เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
๔. จดจำบทร้อยกรองได้รวดเร็วแม่นยำ
๕. ช่วยกล่อมเกลาจิตใจให้เป็นคนอ่อนโยน
๖. ช่วยสืบทอดวัฒนธรรมในการอ่านทำนองเสนาะไว้เป็นมรดกของชาติ

วิธีการอ่านทานองเสนาะจากคำประพันธ์

กลอนสุภาพ นิยมอ่านเสียงสูง ๒ วรรค และเสียงต่ำ ๒ วรรค
การแบ่งจังหวะวรรคในการอ่าน มีดังนี้

วรรคละ ๒ คำ อ่าน ๒/๒/๒ ๐๐/๐๐/๐๐

วรรคละ ๓ คำ อ่าน ๒/๒/๓ ๐๐/๐๐/๐๐๐

วรรคละ ๔ คำ อ่าน ๓/๒/๓ ๐๐๐/๐๐/๐๐๐

วรรคละ ๕ คำ อ่าน ๓/๓/๓ ๐๐๐/๐๐๐/๐๐๐

ตัวอย่าง

การแบ่งจังหวะวรรคละ ๒ คำ

ไผ่ซอ/อ้อเสียด/เปียดออกด// ลมลอด/ไล่เลี้ยว/เพียวไผ่//

ออกแอด/แอดออกด/ยอดไกว// แพใบ/ไถ่น้ำ/ลาคลอง//

การแบ่งจังหวะวรรคละ ๘ คำ

แล้วสอนว่า/อย่าไว้/ใจมนุษย์ มันแสนสุด/ลึกล้ำ/เหลือกำหนด

ถึงเถาวัลย์/พันเกี่ยว/ที่เลี้ยวลด// ก็ไม่คด/เหมือนหนึ่งใน/น้ำใจคน//

กาพย์ยานี ๑๑ มีจำนวนคำ ๑๑ คำ นิยมอ่านเสียงสูงกว่าปกติจึงจะเกิดความไพเราะ
การแบ่งจังหวะวรรคในการอ่าน มีดังนี้

วรรคหน้า ๕ คำ อ่าน ๒/๓ ๐๐/๐๐๐

วรรคหลัง ๖ คำ อ่าน ๓/๓ ๐๐๐/๐๐๐

ตัวอย่าง การแบ่งจังหวะกาพย์ยานี ๑๑

เรื่อยเรื่อย/มารอนรอน// ทิพากร/จะตกต่ำ//

สนธยา/จะใกล้ค่ำ// คำนึงหน้า/เจ้าตราตรู

เรื่อยเรื่อย/มาเรียงเรียง// นกบินเฉียง/ไปทั้งหมด//

ตัวเดียว/มาพลัดคู่// เหมือนพ็อยู่/ผู้เดียวดาย//

